

VM á skoytum 1970

Leygardaginn 14. febrúar byrjaði kappingin um heimsmeistararheitið á skoytum. Veðrið var gott, sögdu norðmenn, sjálfur skalv eg av kulda, serliga um morgunin tá termometrið vísti mínus 20°. Bjálvaður sum skuldi eg til Sibíriu fór eg, 1½ tíma áðrenn kappingin byrjaði, út á Bislett Stadion. Har var longu almikið av fólki, og úti á

ísinum vóru luttakararnir longu byrjaðir at hita upp. Ein hópur av hálendingum, allir í orangelitaðum hügum og tuflum, stytta um biðitíðina við sang og heja-rópum.

Hvønn hildu fólk so sum sín favoritt??? Har vóru sjálvandi ymsar meiningar um tað, men at Fornæss, Clason, Schenk, Verkerk og ikki minst Jan Bols

vóru høgt í metum, var eingin ivi um. Isurin var sera góður, men sum sagt, kalt var.

Ongin ivaðis tí at 500 metur-in fór at verða ein kapping mill um Keiichi Suzuki úr Japan, og Erhard Keller úr Vesturtýsklandi. Men Magne Thomassen koyrdi ein av sínum allarbestu 500 m. og vann við tíðini 40,15 sek., meðan Keller sum nr. 2

brúkt 40,26 og Ard Schenk á 3. plássinum brúkti 40,30 sek. Tá skal viðmerkjast at Suzuki var allarskjótastur, men hann startaði 3 ferðir ov tíðliga, og fekk tí somu tíð sum seinasti maður, nevnlíga 54,82, og allir áskoðararnir róptu »fy« eftir dómaranum. »Sei« er várø sungu 29.000 glaðir norðmenn.

Jan Bols vísti einaferð enn, at í lotuni er hann bestur av øllum á 5000 metra-strekkinum.

Av favorittunum á 5000 m. koyrdi Jan Bols fyrstur, og fekk tað frálíku tíðina 7,28,6 og gjørdist eisini vinnari við hesi tíðini. Jan Bols er eitt knýti av musklum, og tá hann koyrir 5000 metrar, ja, so byrjar hann sum vóru tað bert 500 m. hann skal koyra, men, men hann visir seg at altíð eiga eitt lítið vet av kreftum eftir til eitt seinasta drik, og hetta dikið vinnur hann uppá.

Magne Thomassen fekk eisini sera góða tíð: 7,33,5 og stóð nú sum nr. 1 samanlagt. Men so kom Ard Schenk. Schenk er stóður og vælvakinn, og nú Fred A. Maier er hildin uppat, er Schenk avgjørt hann ið hevur besta skoytuteknikk. Tað er eitt satt njótilsi at siggja Schenk koyra ein 5000 m. Skoyturnar eru so tætt við kavakantin sum tær yvirhøvur kunna Uttan at bera við, og móði visir seg ikki á koyrilagnum. Schenk fekk tíðina 7,30,7, og fór framum Magna Thomassen. Hvat fór Verkerk at koyra uppá? hetta var tann stóri spurningurin millum áskoðarar-

nar, men flestøll hildu, at nú var so kalt og isurin so vána-ligur, at Verkerk, sjálfv um hann nú einaferð var Verkerk, ikki fór at fáa í námind so góða tíð sum Bols, Schenk og Thomassen. Men Verkerk vísti enn einaferð, at hann ongantíð gevst á hondum. Meðan allir ca. 30.000 áskoðararnir, norðmenn, hálendingar, sviar (og vit 7 fýrøyingar), róptu seg hásar, koyrdi Verkerk alt hann maktaði á ringa ísinum og kom inn uppá 7,29,0, — eitt satt roysni.

Sunnudaginn var líka kalt, men sólin skein og tað var blika logn.

Schenk lá fremstur eftir fyrsta dag, og fyri at tað ikki skuldi verða lygn, so setti hann nýggja meistaraskapsrekord á 1500 m.: 2:04,4. Kees Verkerk varð nr. 2 við 2:04,6, og Magne Thomassen nr. 3.: 2:06,1. Dag Fornæss og Góran Clason fingubáðir 2:06,2 og mistu hervið so at siga einhvønn kjans at gerast millum teir bestu samanlagt.

»Nú er Ard Schenk heimsmeistari«, sögdu allir áskoðararnir, »ongin kann koyra so skjótt 10.000 metur í dag at hann kann taka Schenk aftur.« Og tá so Ard Schenk fekk eina so frálíka tíð sum 15,33,0, ja, so var avgjørt hvør ið var heimsmeistari. Og tá Magne Thomassen skuldi vinna á Schenk við 14 sek., og so var hann meistari. Thomassen og Bols koyrdu saman. Teir hava havt mangan harðan dystin báðir, og hesin var ikki minni harður; eina lotu sá tað enn tá út til at Thomas-

Her missur Magne Thomassen kjansin at gerast heimsmeistari. Venjarin Johs. Temman visir, at nú er Thomassen 2 sek. aftaná vinnaratiðina ið kreyst.

Millumtjóða vápnahandilin øktur stórlíga seinastu árin

Russar og amerikummenn fremstir, meðan eitt einstakt felag hevur tað mesta av tí privata Risavinningar uppá uppreistrar, borgarakríggj og líknandi

Í dag er ein rifla til hvønn vaksnan mann í heiminum

Meðan risalondini USA og USSR í Helsingfors hava stríðst við at fáa í lag sáttmálar fyri at forða fyri ta hernaðarlígu dubbinginu landanna millum serstakliga á kjarnorkuvápnakinum, veksur — Uttan at heimurin veit serstakliga nógv um tað — vápnamongdin víða hvar, og serstakliga í tí so-nevnda »triðja heiminum« — tær nýggju »íkkisameindutjóðir« á afrikanska, suðuramerikanska og asiatiska meginlandinum. Hesin vokstur tykist so mikið harmiligur, sum at tað eru tey júst nevndu risaveldi, ið eru atvold til tess við tað, at tey selja vápn í so stórum tali, sum ongantíð áður.

Tað vóru vápn, sum hildu liv í Biafra so leingi, og tað vóru hesir vápnahandilsmenn, sum høvdu vinningin uppá henda uppreistar, eins og slíkir menn og slíkar tjóðir hava havt risa-

vinning uppá so nógvur aðrar uppreistar.

Øgisligur útflutningur

Tann størsti vápnahandilin í heiminum í dag kemur úr Sovjetsamveldinum, ið sigst — og tað skal vera rættiliga álitandi — bert til tjóðir í tí »triðja heiminum« at selja fyri millum tveir og trýggjar miljardir krónur um árið. Hartil kemur so tann russiska vápnafraflytsan til egna nýtslu og til hjálondini aftan jarntjaldið. USA sveyur tó heldur ikki, men kann tekna seg fyri eina vápnaútflutning uppá uml. tvær miljardir um árið, meðan Frakland og Bretland mugu nýðast við ein vinning uppá »bert« eina til hálvadrú miljard krónur um árið.

Tá vápnini eru seld

Sjálvsagt selja hesi lond fyrirtann størsta partin til »vinarliga« lond, men tá t. d. tann amerikanska stjórnin hevur sent vápnini til eitt annað land og fingið peningin goldnan, hevur hon ongur møguleikar fyri at ansa eftir, hvat ið vápnini so fara, og hvussu tey verða nýtt. Ei heldur ber tað til at ansa eftir prísinum — tað er eyðseð, og sostatt kann manget logið koma fyri.

Aftaná at tann franska stjórnin í 1957 hevði selt maskinpistolar av slagnum A-52, uppádagad franskir hermenn í Algeriska uppreistrarkrigginum stutta tíð eftir, at tað vóru júst hesi vápn, sum mótsøðumenn teirra vóru útgjørdir við. Teir amerikanska hermennir í Vietnam hava ferð eftir ferð verið úti fyri tí logna og kanska eitt sindur óhugnaliga, at Vietkong hevur bumbað eftir teimum við bretska granatum. Granatir, ið vóruð keyptar í Kuwait fyri amerikanskarsdollars.

Eitt sindur um prískapping

Við prísinum hendir eisini mangt. Tann amerikanski hovundurin George Thayer, sum fyrri nýliga gav út bókina »War as business«, og sum júst snýr seg um hesi mál, veit at siga

Revolvarar av øllum slagum verða sjálvsagt seldir, men tað eru tey stóru og kendu merkini, sum t. d. colt, Mauser, Luger, Haniatty ella Beretta (sum hesin) ið eru mest eftirspurdur.

onkur dømi um prishækkningar. Hann sigur m. a. frá, at ein vanlig rifla, sum í USA kostar 16 dollars, verður seld fyri 100 dollars í Mexico, og at hon, um hon verður smuglað longur suður til ein og hverja suðuramerikanska uppreistrarslu, lættliga kemur at kosta í minsta lagi 200 dollars. Ein einstøk revolverakúla, sum í München kostar trýggjar cents, kemur at kosta tiggju ferðir so nógv, um hon verður seld í Miðeystri.

Søgan um »Interarmco«

Vápnahandilin hevur sum sagt vundið nógv uppá seg, og tað er eisini so við teim privatari fyrítøkunum. Her er tó ein ávís fyrítøka, ið stendur langt fram um allar aðrar, og er tað hin so nevnda »International Armament Corporation«, ið hevur høvuðsstoð í Monte Carlo. Stjórin fyri hesa fyrítøku, ið m. a. hevur 90 pst. av vápnasølu í marknaðinum í USA og eisini hevur kundar nærur í hvørjum